G. Kazakevich, Ph.D. in History, Associate Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE CELTIC INVASION OF THE BALKANS IN 279-277 BC FROM THE SOCIAL ANTHROPOLOGICAL POINT OF VIEW

The information of Classic sources concerning the Celtic invasion of Balkans is examined from the perspective of social anthropology. The special attention is paid to the logistics and diet practices of the Celtic warriors as well as social, ethnic and demographical aspects of the Iron Age Celtic migrations.

Key words: the Iron Age Celts, migrations, Balkan raids of 279-277 BC, social mobility, gender roles, assimilation.

УДК 323(73) : 331.57 "193" Ф. Рузвельт

О. Комаренко, канд. іст. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ
М. Клюкало, студ.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ПРОГРАМИ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА В 30-Х РР. ХХ СТ.

В статті розглянуті основні віхи становлення та еволюції програм громадських робіт в США в 30-х рр. ХХ ст. Проаналізована роль громадських робіт у розвитку американського супільства за президентства Ф. Д. Рузвельта.

Ключові слова: США, Ф.Д. Рузвельт, американське суспільство, громадські роботи.

На сьогодні державна соціальна політика є ключовою ознакою розвитку будь-якого сучасного суспільства. При цьому програми громадських робіт займають важливе місце у системі заходів соціальної політики, оскільки вони організовуються з метою забезпечення тимчасової зайнятості осіб, які опинились без роботи, та надання додаткової соціальної підтримки населенню.

На окрему увагу заслуговує досвід США в організації національних програм громадських робіт за президентства Ф. Д. Рузвельта в 30-х рр. ХХ ст., адже завдяки в тому числі й їх результативності, американське суспільство в цілому подолало кризові явища у сфері забезпечення роботою населення, що може слугувати прикладом і для України. З огляду на це, метою даного дослідження є аналіз становлення та розвитку рузвельтівських програм громадських робіт в 30-х рр. ХХ ст.

Щодо висвітлення даної проблеми необхідно відмітити, що хоча внутрішньополітичний курс адміністрації Ф. Рузвельта, який здобув назву "Нового курсу", давно став об'єктом досліджень і дискусій як серед наукових кіл, так і серед громадськості, на сьогодні в зарубіжній та вітчизняній історіографії досліджені лише окремі аспекти проблеми розвитку програм громадських робіт 30-х рр. ХХ ст. Так, в праці американського дослідника А. Шлезингера-молодшого "Прихід Нового курсу 1933-1935 рр." проводиться думка про те, що загальнодержавні програми громадських робіт, організовані Рузвельтом в роки економічної депресії, були однією з головних складових урядової політики, яка врятувала демократичні традиції правління в Америці від можливої революції [11]. В такому ж контексті здобутки "Нового курсу" розглядаються і в праці політолога та історика Л. Харца "Ліберальна традиція в Америці", в якій можна простежити аналіз ідеологічних засад формування програм громадських робіт [19]. З принципово іншої позиції характеризує весь внутрішньополітичний курс Рузвельта сучасний історик-економіст Б. Фолсом в праці "Новий курс чи нечесна угода?", в якій, крім іншого, стверджується, що програми громадських робіт 30-х рр., зруйнувавши американські традиції державного невтручання в соціальну сферу та економіку, не виконали поставлених перед ними завдань, що врешті-решт, на його думку, призвело до продовження економічної кризи в США аж до 1939 р. [8]. До більш збалансованих праць, які намагаються врівноважити полярні думки, слід віднести праці Д. Тіндалла і Б. Шая, а також Т. Бейлі і Д. Кеннеді, які у контексті дослідження американської історії певне місце відводять і програмам громадських робіт як складовій соціальної політики Рузвельта [1, 16].

В радянській історіографії президентству Ф. Рузвельта було присвячено багато праць, які відзначалися ідеологічною та політичною заангажованістю. Разом з тим, праця С. В. Іванова "Війна з бідністю" Рузвельта", яка була написана вже в період послаблення ідеологічного тиску, містить доволі вдалу, і до цього часу єдину спробу на пострадянському просторі систематизовано проаналізувати програми громадських робіт рузвельтівської адміністрації [13]. В свою чергу, в праці В. Л. Малькова "Новий курс в США. Соціальні рухи та соціальна політика" міститься детальний опис впливу боротьби найманих працівників за свої права на організацію державою громадських робіт [14]. Серед сучасних російських досліджень можна виділити праці М. Яковлєва та А. Уткіна, в яких простежується вплив ініціатив самого Ф. Рузвельта на впровадження програм громадських робіт в США [17, 20], тоді як в українській історіографії дана проблема фактично не досліджується. Отже, за умов відсутності комплексного висвітлення у сучасній історіографії процесу становлення і розвитку програм громадських робіт за президентства Ф. Д. Рузвельта, розгляд даної проблеми є цілком обґрунтованим.

Перш за все потрібно зазначити, що для безробітних в США ще в 1791 р. було створено формулу виплати грошового утримання за виконання корисних робіт, яка приймалася лише на рівні штатів [13, С. 12]. З того часу майже півтора століття така програма відрізнялась місцевим характером та безсистемністю, оскільки безробіття в американському суспільстві довгий час вважалось наслідком персональних невдач, а не проблемою держави. За таких обставин, світова економічна криза, яка розпочалася в США в 1929 р., стала поштовхом до корінних змін у організації громадських робіт, адже безробіття було однією з головних проблем в Америці, коли Рузвельт став президентом. Бюро трудової статистики міністерства праці США підрахувало, що з 51 млн. робітників на початку 1933 р. більше 12 млн. чол. були безробітними, а в березні 1933 р. їх кількість збільшилась до рекордних 15 млн. чол. [2]. Отже, впровадження якісно нової програми громадських робіт, яка мала знизити рівень безробіття в країні, стало першочерговим завданням адміністрації Ф. Рузвельта, який з цього приводу зауважив в своїй інавгураційній промові:

© Комаренко О., Клюкало М., 2013

"Країна потребує дій, і дій негайних…Наше найнагальніше завдання – повернути людям роботу" [9].

Першим кроком на шляху до впровадження державних програм громадських робіт в США стало створення Громадянського корпусу консервації природних ресурсів 31 березня 1933 р. Керівником програми корпусу, на яку було виділено 10 млн. дол., Рузвельт призначив Р. Фечнера, віце-президента Національної асоціації машиністів [5, P. 4]. За цією програмою створювалась мережа робітничих таборів з військовою дисципліною, де безробітна молодь отримувала одяг, житло, харчування, медичне обслуговування та грошове утримання до 30 дол. на людину в місяць (з яких 25 дол. надсилалося родині) [17, С. 113]. Учасники Громадянського корпусу за це протягом 6-ти місяців мали виконувати різні роботи, пов'язані з доглядом за лісами, заповідниками, ґрунтами та водними ресурсами, а також займатися військовою підготовкою.

Перший такий табір із символічною назвою "Рузвельт" було відкрито 7 квітня, а до липня 1933 р. їх вже нараховувалось 1463 [5, P. 6-7]. Оскільки одним з завдань програми Громадянського корпусу було покращення стану навколишнього середовища країни, її учасниками було реалізовано чимало суспільно корисних проектів. Наприклад, ними було висаджено лісозахисну смугу від кордонів Канади до м. Абілена, штат Техас [18, С. 193]. Однак все ж головним у діяльності корпусу був соціальний аспект. З цього боку, слід зауважити, що Громадянський корпус щорічно залучав від 250 до 500 тис. безробітних до своїх громадських робіт. Окрім молоді, його програми розповсюджувалась також на 14,5 тис. індіанців, 25 тис. лісничих та 25 тис. ветеранів Першої світової війни [13, С. 51].

В результаті майже за 10 років існування Громадянського корпусу через нього пройшло більше 3 млн. чол., а до управління системою всього було залучено 60 тис. офіцерів-резервістів [13, С. 51]. Звісно, охопити всіх безробітних він не міг, до того ж більшість молодих людей по закінченні шестимісячного терміну роботи в таборах знову ставали безробітними. Проте американське суспільство цілком позитивно ставилося до Громадянського корпусу, адже його програми не тільки допомогли знизити рівень безробіття, а ще й покращили стан екології США [16, С. 625]. Отже, Громадянський корпус став першою і досить вдалою спробою уряду Рузвельта організувати громадські роботи на федеральному рівні.

Також паралельно з Громадянським корпусом організацією громадських робіт в США вже у 1933 р. почали займатися Адміністрація суспільних робіт та Адміністрація цивільних робіт. Відомий Закон про відновлення промисловості від 16 червня 1933 р., який по суті вводив систему державного регулювання промислового сектору в США в умовах кризи, передбачав, крім того, і впровадження громадських робіт за наступними напрямками: "а) будівництво, ремонт та покращення шосе, магістралей і громадських будівель; б) збереження природних ресурсів, включаючи очищення вод, запобігання ерозії ґрунту та паводків" [10]. Для виконання цього завдання було створено Адміністрацію суспільних робіт з початковим бюджетом в 3,3 млрд. дол., яку очолив міністр внутрішніх справ США Г. Ікес [4]. Дана Адміністрація не тільки організувала власну програму громадських робіт, а ще й фінансувала громадські роботи інших структурних органів. Наприклад, з її фондів виділялись кошти Управлінню гідроресурсів річки Теннессі, результатом діяльності якого особливо пишався Рузвельт [11, P. 319]. До найвагоміших досягнень програми Адміністрації суспільних робіт відносять прокладення дороги вздовж гірських хребтів у штаті Вірджинія, спорудження мосту Тріборо в Нью-Йорку (який з'єднав три райони), морської автомагістралі від Маямі до Кі-Вест у Флориді та метрополітену в Чикаго, створення авіаносців "Ентерпрайз" і "Йорктаун" [16, С. 627].

З іншого боку, прагнучи здійснювати тільки вагомі проекти, ця організація винаймала переважно приватних підрядників, а тому вона охоплювала порівняно невелику кількість безробітних (максимально 694 тис. чол. в 1934 р.) [13, С. 78]. Однак те, що Адміністрація суспільних робіт займалась будівництвом каналів, мостів, автомобільних доріг, житлових районів, лікарень, шкіл та університетів, стало показовим прикладом того, що програма громадських робіт має перш за все приносити суспільну користь, що значно нівелювало критику правих сил рузвельтівської системи громадських робіт 30-х рр. в США.

В свою чергу, Адміністрація цивільних робіт була створена в листопаді 1933 р. з ініціативи одного з найактивніших рузвельтівських соціальних реформаторів Г. Гопкінса. Її першочерговим завданням було залучити до громадських робіт якомога більшу кількість безробітних взимку 1933/1934 рр. Головною відмінністю цієї організації від Адміністрації суспільних робіт було те, що вона, перш за все, піклувалась про збільшення кількості осіб, яким надавалася робота, а не про результати виконаної ними роботи. Внаслідок цього, більшість запропонованих нею проектів не були коштовними й масштабними, через що її звинувачували в постійній практиці "згрібання листя", тобто виконанні непотрібної роботи [1]. Однак тут слід зауважити, що завдяки програмам громадських робіт Адміністрації цивільних робіт було реалізовано приблизно 400 тис. проектів таких, як будівництво доріг, шкіл, аеропортів, очищення парків та водних ресурсів [11, P. 270]. Також в рамках цієї адміністрації вперше в США держава забезпечувала роботою людей творчої праці, у тому числі 3 тис. художників та письменників. Цю ініціативу особливо критикували противники Гопкінса, хоча вона займала всього 3% витрат Адміністрації цивільних робіт, на що він відповідав: "Вони також мають їсти, як і інші!" [18, С. 142].

Однак головним здобутком Адміністрації цивільних робіт було забезпечення роботою до 5 млн. чол. протягом 4 місяців її існування, що сприяло соціальній стабілізації в США [6, P. 4]. Не дивлячись на пропозицію Гопкінска подовжити термін діяльності Адміністрації, через високу затратність (0,9 млрд. дол.) її ліквідували навесні 1934 р. Однак її позитивний досвід у організації програми громадських робіт з метою забезпечення великої кількості робочих місць було використано у наступних соціальних проектах адміністрації Рузвельта.

Отже, програми громадських робіт в перші роки президентства Рузвельта набули загальнодержавного рівня й сприяли стабілізації розвитку суспільства в умовах кризи. Проте в 1935 р. в США залишалось до 11 млн. безробітних, що вимагало подальшого удосконалення системи громадських робіт з боку держави [14, С. 96]. Необхідно також зазначити, що до цього часу вже була частково відроджена потужність американської економіки, і тому уряд Рузвельта мав обирати між відновленням докризового принципу невтручання держави в соціальну сферу, чого вимагала фінансова й промислова еліта, і поглибленням соціальних перетворень в США, у тому числі, і в сфері зайнятості населення [15, С. 239]. Показовою відповіддю Рузвельта на даний виклик стало формування в 1935 р. так званого "другого етапу "Нового курсу", що відобразилось у прийнятті революційних законів про соціальне забезпечення та про врегулювання робітничих відносин ("Закон Вагнера"). Таке посилення соціальної складової у внутрішній політиці Рузвельта при наявності доволі великої кількості без-

робітних в США сприяло впровадженню й нової програми громадських робіт.

За таких умов 8 квітня 1935 р. був прийнятий Закон про асигнування на надзвичайну допомогу, який передбачав організацію громадських робіт за наступними принципами: 1) роботи мають бути корисними; 2) більшу частину витрат має становити оплата праці; 3) засоби, надані на проекти, мають швидко витрачатися [18, с. 154-156]. Отже, ця програма громадських робіт мала поєднати здобутки Адміністрації суспільних робіт у створенні суспільно корисних проектів та Адміністрації цивільних робіт у суттєвому зниженні рівня безробіття в США. Рузвельт у радіозверненні від 28 квітня 1935 р. визначив за мету нової програми громадських робіт "забезпечення роботою чоловіків та жінок, які живуть на державні дотації" [7].

Керівництвом нової програми займались Ф. Уокер, який очолив Відділ заявок та інформації, Г. Ікес, у віданні якого був Дорадчий комітет з розподілу фондів, і Г. Гопкінс, який став керівником нової Адміністрації розвитку громадських робіт [3]. Необхідно відзначити, що до компетенції Уокера та Ікеса входили розробки, обговорення та розрахунки організації нових громадських робіт, а Адміністрація Гопкінса реалізовувала нові проекти на практиці. Такий доволі громіздкий апарат Рузвельт створив для того, щоб поєднати прагнення Ікеса організовувати громадські роботи з позицій бізнесмена, а Гопкінса – з позицій соціального адміністратора; Уокеру в цій справі відводилась роль арбітра [18, С. 168-169].

Беручи до уваги дані, наведені у підсумковому звіті Адміністрації, можна простежити, що доля жінок у її програмах складала 12-18%, афроамериканців – 16-20%, фермерів – 13,7% [6, P. 24]. Таким чином, програми забезпечення роботою в межах цієї адміністрації надавалась практично всім категоріям американського населення. В цілому ж можна стверджувати, що амбітні плани Рузвельта щодо організації ефективної програми громадських робіт були успішно реалізовані: адже з другої пол. 30-х рр. Адміністрація розвитку громадських робіт в середньому охоплювала до 3 млн. безробітних щорічно [6, P. 24].

Необхідно звернути увагу й на те, що ця організація підтримувала життєвий рівень творчої інтелігенції, реалізуючи молодіжний, мистецький, театральний, музичний і літературний проекти [12]. Всього Адміністрація розвитку громадських робіт за період свого існування з 1935 по 1943 рр. виплатила більше 9 млрд. дол. за участь програмах громадських робіт, через що критики політики дефіциту бюджету визначали її діяльність як "ходіння по колу", бо, на їх погляд, вона стримувала економічне зростання та, відповідно, зростання загального добробуту населення [8, P. 84]. Проте такі витрати були викликані високим рівнем безробіття в США і реально допомогли пережити скрутні часи до 9 млн. американців, що перетворило цю Адміністрацію на ключову організацію в системі громадських робіт за президентства Рузвельта.

Отже, програми громадських робіт в США впродовж 30-х рр. XX ст. зазнали кардинальної еволюції. Так, безробіття вперше в історії США в 1933 р. було визнано національною проблемою і, відповідно, були створені перші програми громадських робіт на федеральному рівні. Звичайно, вони ще були недосконалими, оскільки Громадянський корпус консервації природних ресурсів мав несистемний характер, а Адміністрація суспільних робіт не могла вирішити проблему безробіття через залучення до своїх програм відносно обмеженої кількості робітників. Більш дієва у плані забезпечення роботою Адміністрація цивільних робіт існувала лише взимку 1933/1934 рр.

Тому створення Адміністрації розвитку громадських робіт в 1935 р. є всі підстави вважати найвищим досягненням в розвитку рузвельтівських програм боротьби з безробіттям, адже з другої половини 30-х рр. XX ст. саме вона на державному рівні гарантувала практично кожному безробітному американцю тимчасову роботу. Таким чином, за президентства Рузвельта була створена державна система громадських робіт в США, яка складалася з: 1. Громадянського корпусу, який через мережу робітничих таборів надавав тимчасові соціальні гарантії молоді; 2. Адміністрації суспільних робіт, за допомогою якої будувалися національно важливі об'єкти; 3. Адміністрації розвитку громадських робіт, яка, впроваджуючи суспільно корисні проекти, сприяла суттєвому зниженню рівня безробіття в США.

Підсумовуючи, треба відмітити, що хоча програми громадських робіт як складова внутрішньої політики Ф. Д. Рузвельта були амбітними і найкоштовнішими з усіх ініціатив "Нового курсу", вони безпосередньо сприяли виходу США з кризи та відновленню віри в себе і в свою державу мільйонів американців.

Список використаних джерел

1. Bailey T., Kennedy D. The American Pageant: A History of the Republic, Volume 2: Since 1865. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://books.google.com.ua
2. Bernstein I. Americans in Depression and War. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://www.dol.gov/oasam/programs/history/chapter5.htm
3. Executive Order Creating Machinery for the Works Progress Administration. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=15053
4. Executive Order on Public Works Administration.[Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=14671
5. Fechner R. Pamphlet: Objectives and results of the Civilian Conservation Corps program. – Washington, 1938. – 36 p.
6. Final Report on the WPA Program 1935-1943. – Washington: U.S. Government Printing Office, 1947.
7. Fireside Chats Of Franklin D. Roosevelt. On the Works Relief Program. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до документу: http://docs.fdrlibrary.marist.edu/042835.html
8. Folsom B. Jr. New Deal Or Raw Deal: How FDR's Economic Legacy Has Damaged America. – New York: Simon and Schuster, 2009.
9. Inaugural Address of President Franklin D. Roosvelt. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.fdrlibrary.marist.edu/aboutfdr/pdfs/inaug_33address.pdf
10. Franklin D. Roosvelt's Statement on the National Industrial Recovercy Act. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://docs.fdrlibrary.marist.edu/odnirast.html
11. Schlesinger A. Jr. The Coming of the New Deal, 1933 –1935. – New York: Houghton Mifflin Harcourt, 2003.
12. Work Projects Administration (WPA) Cultural Projects. [Електронний ресурс] – Режим доступу до документу: http://www.loc.gov/rr/program/bib/newdeal
13. Иванов С. В. "Война с бедностью" Ф. Д. Рузвельта: Социальные программы "нового курса" в США. – Саратов: Изд-во Сарат. ун-та, 1989.
14. Мальков В., Наджафов Д. Америка на перепутье. Очерк социально-политической истории "нового курса" в США. – М.:"Наука", 1967.
15. Согрин В.В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XX века. – М.: Наука, 1995.
16. Тіндалл Д., Шай Д. Історія Америки (6те видання). – Львів: Літопис, 2010.
17. Уткин А. И. Рузвельт. – М.: Издательская корпорация "Логос", 2000.
18. Шервуд Р. Рузвельт и Гопкинс глазами очевидца. Т.1. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1958.
19. Харц Л. Либеральная традиция в Америке. – М.: Издат. Группа "Прогресс", 1993. –
20. Яковлев Н. Н. Франклин Д. Рузвельт – человек и политик. – М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2003.

Надійшла до редколегії 30.01.13

А. Комаренко, канд. ист. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев,
М. Клюкало, студ.
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ПРОГРАММЫ ОБЩЕСТВЕННЫХ РАБОТ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ ВНУТРЕННЕЙ ПОЛИТИКИ АДМИНИСТРАЦИИ Ф. Д. РУЗВЕЛЬТА В 30-Х ГГ. XX СТ.

В статье рассмотрены основные этапы становления и эволюции программ общественных работ в США в 30-х гг. XX ст. Проанализирована роль общественных работ в развитии американского общества при президентстве Ф. Д. Рузвельта.

Ключевые слова: США, Ф.Д. Рузвельт, американское общество, общественные работы.

O. Komarenko, Ph.D. (History), Associate Prof.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv,
M. Klyukalo, Stud.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

PUBLIC WORKS PROGRAMS AS A COMPONENT OF FRANKLIN D. ROOSEVELT'S DOMESTIC POLICY IN THE 1930S

The article considers formation public works programs and its main stages of evolution in the USA during the 1930s. The role of public works in the development of American society under President F. Roosevelt is analyzed.

Key words: USA, F.D. Roosevelt, American society, public works.

УДК 930(477):39:061.22

Р. Конта, канд. іст. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ЗАСНУВАННЯ "ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОГО ВІСНИКА" ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ЕТНОЛОГІЧНИХ ЗДОБУТКІВ ЧЛЕНІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

У статті розглядається питання заснування "Літературно-наукового вісника" та висвітлення на його сторінках розвитку української етнології в Науковому товаристві ім. Шевченка.

Ключові слова: Наукове товариство ім. Шевченка, етнологія, етнографія, історіографія, Товариство, НТШ, ЛНВ, "Літературно-науковий вісник".

Серед видань Наукового товариства ім. Шевченка (далі – НТШ, Товариство) інформацію про стан розвитку етнографічної науки в цій організації можна знайти в "Літературно-науковому віснику" (далі – ЛНВ). Відомості про заснування даного друкованого органу містяться в XXI-ому томі "Записок НТШ", де в підрозділі "З Товариства" розглядалася діяльність Виділу (Президії НТШ) за вересень–грудень 1897 р. Рішенням Виділу від 22 жовтня та 3 листопада було прийнято два рішення, які доповнювали один одного та зводились до реформування часопису "Зоря" і створення ЛНВ [4, с. 1].

Ці рішення аргументувались тим, що часопис "Зоря" вже не задовольняв потреби українського читача, а тому його за пропозицією М. Грушевського було заплановано реорганізувати в "місячник, об'ємом вдвоє більший, що містив би в собі оригінальну та перекладну белєтристику та огляд літературного та культурного життя Русинів і иньших народів" [4, с. 5]. Основою для ЛНВ, крім часопису "Зоря", послужило також інше видання – "Житє і слово" [5, с. 9; 26, с. 233]. Причиною таких змін, на думку Л. Шологон, було те, що "часопис "Зоря" вимагав серйознішого підбору матеріалу та кращого редагування, а журнал "Житє і слово" мав небагато передплатників" [24, с. 93]. Тому об'єднання цих двох видань мало на меті створити новий якісно кращий та більш популярний періодичний друкований орган.

Новий журнал під назвою ЛНВ почав виходити з 1898 р. під колективною редакцією О. Борковського, М. Грушевського, О. Маковея та І. Франка. Автор замітки про діяльність НТШ, І. Кокорудз, висловлював свої сподівання щодо перспектив даного друкованого органу: "надіятися належить, що україньско-руська спільність, сьвідома великої ваги такого видавництва в культурнім розвою народа, підопре сей "Вістник" многочисельною передплатою, бо лиш від того зависить єго розвій і дальше розширенє" [4, с. 5–6].

Загалом в історії ЛНВ можна виділити декілька періодів, де критерієм виступає місце видання журналу: перший львівський період (січень1898 – грудень 1906 рр.); київський період (січень 1907 – серпень 1914 рр.; липень 1917 – вересень 1919 рр.); другий львівський період (травень 1922 – липень 1932 рр.) та німецький період (1948–1849 рр.) [26, с. 233]. Деякі вчені окремо виділяють період 1933–1939 рр. в історії ЛНВ, коли цей журнал, хоча й виходив під редакторством Д. Донцова та під назвою "Вістник літератури, мистецтва, науки й громадського життя", але фактично продовжував попереднє видання [12, с. 3, 9–10; 25, с. VIII]. Крім відмінностей пов'язаних із місцем видання даного друкованого органу були і інші зміни, які впливали на висвітлення проблеми висвітлення розвитку української етнології в НТШ.

Спочатку (1898–1905 рр.) цей журнал був заснований як видання НТШ, але пізніше в 1905 р. він був переданий до "Українсько-руської видавничої спілки" та з 1907 р. почав виходити в Києві. Як зазначає Н. Кузіна, перенесення ЛНВ до Києва було зумовлено необхідністю подолання в національному розвитку негативного впливу державно-територіальної розмежованості та створенням умов для національного відродження на основі єдиної української ідеї [10, с. 14].

У контексті висвітлення поставленої нами проблеми нас цікавить саме перший львівський період існування ЛНВ, який майже повністю збігається з часом його видання як журналу НТШ. Цим і визначаються хронологічні межі нашого дослідження. Ключову роль у діяльності журналу в перший період відіграв І. Франко. Наступні ж організаційні пертурбації вплинули як на змістовне наповнення видання, так і на його структуру.

© Конта Р., 2013